

Interne controleplan 2025

Steller : Adviseur Financiën
Versie : 2 april 2025

1. INLEIDING	3
2.1. AFSTEMMING ACCOUNTANT.....	5
2.2. ACTUALISEREN VERORDENINGEN	5
2.3. NORMENKADER 2025	5
2.4. COMMUNICATIE	5
2.5. WERKPROCESSEN BESCHRIJVEN EN INDIEN AANWEZIG ACTUALISEREN	5
2.6. BRONGEGEVENS.....	5
2.7. TE CONTROLEREN PROCESSEN.....	6
2.8. UITVOERING LIJNCONTROLES.....	6
2.9. DEELWAARNEMING	6
2.10. WERKPROGRAMMA'S	6
2.11. UITVOEREN CONTROLEWERKZAAMHEDEN	7
2.12. BESPREKEN WERKPROGRAMMA'S EN VERSLAGLEGGING.....	7
2.13. CONTROLEMEMORANDUM	8
2.14. ACCOUNTANTSRAPPORT/VERSLAG VAN BEVINDINGEN RECHTMATIGHEID	8
 3. SAMENVATTING GECONSTATEERDE AANDACHTSPUNTEN 2024	9
4. PLANNING	10

1. Inleiding

Om te voldoen aan artikel 212 en 213 van de Gemeentewet dient de gemeente Vlieland controles uit te voeren op het gebied van rechtmatigheid. De rechtmatigheidscontrole wordt uitgevoerd door de eigen organisatie. Het is van belang dat deze interne controles zichtbaar (in de vorm van bewijs) worden vastgelegd, intern voor het college en de Raad (en management) en extern voor de accountant. De accountant maakt bij haar controlewerkzaamheden (voor die werkzaamheden welke voor de accountant blijven) ook gebruik van de verantwoordingsfunctie van het intern controleplan.

Interne controle heeft als doel om onvolkomenheden in de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren. Tevens biedt interne controle de kans op het treffen van preventieve maatregelen om onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen. De informatie uit interne controles plus de inbedding van interne controlemaatregelen in de organisatie helpen om de kwaliteit van de bedrijfsvoering in alle opzichten te verbeteren.

Met het begrip rechtmatigheid wordt bedoeld: *“het vaststellen of alle handelingen zijn verricht conform de geldende wet- en regelgeving. Daarbij gaat het om handelingen die leiden tot financiële gevolgen en die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord”*.

Vanaf begrotingsjaar 2023 heeft er een verandering plaats gevonden in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de (financiële) rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het college aan zet. Op dit moment is nog niet alle wet- en regelgeving hierover vastgelegd. Intern kan er meer worden afgesproken dan wettelijk vereist.

De basis voor de controlewerkzaamheden wordt in belangrijke mate gevormd door de (begrote) financiële omvang van de processen, de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening van het voorgaande jaar en de aanbevelingen uit het advies n.a.v. de rechtmatigheidscontrole van het voorgaande jaar.

Het is wenselijk om de controlewerkzaamheden te spreiden over het boekjaar en het controleplan ook af te stemmen op de begroting c.q. planning & control cyclus. Op die manier is de regelmaat meer gewaarborgd, vindt niet alles in één tijdsperiode plaats en maakt de interne controle ook onderdeel uit van de totale P&C-cyclus. Voor de interim controle(najaar) van de accountant zal het accountantsrapport aan het college van B&W worden aangeboden.

De opzet van de werkzaamheden is als volgt:

1. interne controleplan bespreken met de accountant;
2. actualiseren (financiële) verordeningen;
3. actualiseren van het normenkader 2025;
4. communicatie organisatie breed;
5. werkprocessen beschrijven en indien aanwezig actualiseren;
6. brongegevens verzamelen en opvragen bij collega's;
7. bepalen van de processen die onderhevig zijn aan de interne controle;
8. uitvoeren van lijncontroles(kern)processen;
9. bepalen van de steekproef per te controleren regeling;
10. werkprogramma's;
11. uitvoeren controlewerkzaamheden;
12. bespreken werkprogramma's en verslaglegging;
13. per proces wordt een controlememorandum geschreven;

14. Accountantsverslag/verslag van bevindingen rechtmatigheid.

Op de volgende pagina wordt nader uiteengezet hoe bovenstaande punten worden ingevuld.

2. Plan van aanpak

2.1. Afstemming accountant

Om een juiste controle uit te voeren is het van groot belang dat wij de juiste uitgangspunten hanteren die overeenkomen met de controleaanpak van de accountant. Punten van aandacht zijn onder meer de totale opzet, de steekproefomvang en de goedkeuringstolerantie.

2.2. Actualiseren verordeningen

Naast het actualiseren en werkbaar houden van de (financiële) verordeningen dient in het kader van de financiële rechtmatigheid in ieder geval de Financiële Verordening gemeente Vlieland (art. 212 van de Gemeentewet), de Controleverordening van de gemeente Vlieland (art. 213 van de Gemeentewet) en de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Vlieland (art 213a van de Gemeentewet) te worden vastgesteld. In het najaar van 2023 heeft dit in samenwerking met de huidige accountant en de Auditcommissie plaats gevonden.

2.3. Normenkader 2025

Voor de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden dient ook het normenkader te worden vastgesteld. Naar analogie van de goedkeuringstolerantie die gehanteerd wordt bij de jaarrekeningcontrole wordt ook voor de interne controle het percentage van 1% van de totale begroting aangehouden. De primaire begroting 2025 bedraagt € 11.118.336,00. De goedkeuringstolerantie bedraagt derhalve in 2025 € 111.183,36 (= 1%).

2.4. Communicatie

Om de rechtmatigheidscontrole organisatiebreed kenbaar te maken, wordt de organisatie op diverse manieren geïnformeerd. Het doel is de betreffende werknemers te bereiken en hen te informeren over de wijze en het nut van interne controles in het algemeen en de specifieke controle(s) behorende bij hun eigen organisatieonderdeel in het bijzonder. Speciaal aandachtspunt zijn hierbij de werkprocessen (zie punt 6 van de Managementletter najaar 2023). In 2024 is (nog) geen managementletter aangeleverd, de accountant zal deze samen met het accountantsverslag bij de jaarrekening 2024 (de controle van de jaarrekening 2024 zal van dinsdag 29 april t/m donderdag 1 mei 2025 plaats hebben te Vlieland) aanbieden.

Wel zijn er sinds augustus 2024 – vanaf het moment dat de uitstaande vacature binnen het team Financiën is ingevuld - hierin de nodige verbeterlagen gemaakt in 2024 en tot op heden in 2025 en deze zullen verder opgepakt worden gedurende de rest van 2025.

Aangezien de accountant geen dringende zaken heeft gemeld n.a.v. de interim-controle eind oktober 2024 mag ervan uit worden gegaan dat er geen zeer urgente verbeterpunten spelen. Dit hebben wij telefonisch in maart 2025 nagevraagd en werd bevestigd door de accountant.

2.5. Werkprocessen beschrijven en indien aanwezig actualiseren

Enkele werkprocessen zijn al beschreven. Deze zullen beoordeeld worden en indien nodig geactualiseerd. Hiernaast zijn er de nodige processen in 2024 beschreven. Een aantal processen zijn nog niet (volledig) beschreven. Samen met de (beleids)medewerker zal een vervolg worden gegeven met het beschrijven van deze processen. Deze processen worden vastgelegd, zodat ultimo 2025 alle processen zijn beschreven.

2.6. Brongegevens

Om de deelwaarneming te kunnen verrichten zijn in eerste instantie vooral documenten en overzichten nodig vanuit Financiën. Dat zijn onder meer Excel-overzichten van baten en lasten betrekking hebbend op bijvoorbeeld kosten en opbrengsten van inkopen, salarissen, belastingen, verhuur en grafrechten. Ook kunnen investeringen en subsidies object van controle zijn. Daarnaast gaat het om de dossiers en stukken die op de betreffende afdeling

aanwezig zijn en onderwerp kunnen zijn van de deelwaarneming. Het gaat onder meer over de volgende documentatie:

- saldibalans
- specificaties van financiële balans- en tussenrekeningen
- programma- en productenbegroting
- begrotingswijzigingen
- tussentijdse rapportages
- aangifte BTW en BCF
- regelgeving BBV
- raads- en collegebesluiten
- provinciale besluiten
- verordeningen
- bevindingen vorig boekjaar

2.7. Te controleren processen

De bepaling van de processen die onderhevig zijn aan de interne controle is mede gebaseerd op de omvang van de geldstroom (uitgaande of inkomende). Ook hebben de opmerkingen van de accountant in haar accountantsrapporten over de voorbije jaren – sinds 2020 - in belangrijke mate invloed gehad op de bepaling van de te controleren processen. Hieronder volgt de opsomming van de processen die in het jaar 2025 onderhevig zijn aan interne controle:

- Salarissen/personeel
- Subsidies
- Verhuuropbrengsten gemeentelijke panden
- Bouwleges
- Secretarieleges
- Inkoop en aanbesteding
- BTW/Vennootschapsbelasting
- Treasury (indien van toepassing)

De gemeente Leeuwarden controleert (op basis van een overeenkomst rechtmatigheidscontrole belastingen 2021-2024):

- Afvalstoffenheffing
- OZB
- Rioolheffing
- Reinigingsrechten
- Forensenbelasting
- (Water-) toeristenbelasting
- Baatbelasting
- Hondenbelasting
- Precariobelasting

Deze overeenkomst dient m.i.v. 2025 verlengd te worden, hierover zijn gesprekken gaande. Het voornemen van zowel de gemeente Leeuwarden als de gemeente Vlieland is om deze voor meerdere jaren te verlengen.

In de bovenvermelde overeenkomst is aangegeven welke stukken de gemeente Leeuwarden hiervoor zal verstrekken.

Hiernaast kan worden gesteld dat in het kader van een rechtmatigheidstoetsing speciale aandacht wordt gegeven aan het Misbruik- en oneigenlijk gebruik (zie ook punt 3 van de Managementletter 2022, in de Managementletter van 2023 is hierover gemeld dat dit voorlopig nog planvorming bleef), overschrijding van begrote budgetten, inkoop- en aanbestedingsbeleid (zie punt 1 Managementletter 2022) en in voorkomende gevallen Sisa-regelingen. M.b.t. punt 1 van de Managementletter 2022 is in de Managementletter van 2023

over de voortgang gemeld: De interne controle op externe inhuur is in de VIC uitgevoerd en hierbij zijn voor 2023 geen afwijkingen vastgesteld m.b.t. Europese wetgeving. Focus op verlenging(en) geldt ook voor dit boekjaar. In 2024 is een concept fraude-risicoanalyse opgesteld, die in 2025 zal worden vastgesteld.

2.8. Uitvoeren lijncontroles

Binnen de organisatie worden lijncontroles uitgevoerd voor de kernprocessen. Naast bovenvermelde belastingprocessen worden onder meer inkoop en aanbesteding en subsidie onder de loep genomen. Uiteraard worden de resultaten vastgelegd in een dossier.

2.9. Deelwaarneming

Om de deelwaarneming op een juiste wijze uit te voeren dient allereerst het aantal te controleren dossiers te worden vastgesteld. Vervolgens wordt via een selectiemethode per proces bepaald welke dossiers gecontroleerd dienen te worden. Conform de eerdere afspraak met de accountant wordt uitgegaan van een deelwaarneming van 2% met een minimum van 5 en een maximum van 50 formulieren. Wanneer in een proces in een aantal opvolgende jaren geen of nauwelijks fouten zijn geconstateerd kan volstaan worden met een lager percentage dan 2. Dit dient dan wel te worden gemotiveerd. In 2025 houden we voorsnog dezelfde uitgangspunten aan als in 2024, in 2026 zal worden gekeken of dan kan worden volstaan met een lager percentage dan 2%. De reden hiervoor is dat we zeker willen weten dat deze processen langdurig vrijwel foutloos worden uitgevoerd.

2.10. Werkprogramma's

Bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden wordt tevens aandacht voor de fouten en bevindingen die bij de controle over het voorgaande jaar naar voren kwamen gevraagd. Die nemen wij ook mee bij het opstellen van de werkprogramma's voor de controle over 2025. Het werkprogramma is een werkdocument (checklist) voor de controller om de controle op een eenduidige wijze uit te voeren. Het kan overigens voorkomen dat een werkprogramma niet van toepassing wordt verklaard op de uit te voeren controle. In dat geval dient gecontroleerd te worden op de van toepassing zijnde regelgeving, bijvoorbeeld de externe regelgeving (wet) of specifieke uitkering (SiSa). Werkprogramma's zijn in beginsel gebaseerd op interne regelgeving bestaande uit verordeningen, beleidsnota's en collegebesluiten.

2.11. Uitvoeren controlewerkzaamheden

Het uitgangspunt van de interne controle is dat deze wordt uitgevoerd door de Adviseur Financiën in afstemming met de beleidsmedewerkster van de afdeling financiën. Uitgangspunt is dat de controle niet door medewerkers wordt uitgevoerd die de werkzaamheden zelf verrichten (zelftoetsing) dan wel daar direct verantwoordelijk voor zijn. Doordat de gemeente Vlieland een kleine gemeente is, is functiescheiding echter niet altijd mogelijk. Van wege deze omvang is het ook niet (altijd) mogelijk om de zogenoemde "three lines of defence" op deze manier uit te voeren. De gedachte achter deze theorie wordt voor zover mogelijk wel gehanteerd binnen de lijncontroles, interne controles en de VIC. Vanwege de uitbreiding van het aantal medewerkers op de afdelingen Financiën van twee naar drie personen in het derde kwartaal van 2024 is het borgen van deze three lines of defence iets eenvoudiger waar te maken.

Vanaf 2021 is voorzichtig begonnen met een nieuwe wijze van werkprocesbeschrijvingen. Hierbij geven de medewerkers zelf zoveel mogelijk aan welke risico's er bij diverse stappen ervaren worden en welke maatregelen ze zelf al nemen om die risico's te verminderen. Het 4-ogen principe en bewustwording zal in deze werkprocessen een prominente rol krijgen. In de werkprogramma's voor de controles staat vermeld op welke punten de controles betrekking hebben. Als de controleur tijdens de controle fouten en dus onrechtmatigheden aantreft dan volgt er een foutenevaluatie. De controleur kan vervolgens besluiten het onderzoek uit te breiden waardoor extrapolatie van de fouten kan worden voorkomen.

Mogelijke oplossingen voor geconstateerde onrechtmatigheden:

- het achteraf alsnog laten ondertekenen door de juiste functionaris;
- ontbrekende gegevens achteraf opvragen en alsnog in dossier voegen;
- in het geval in de verordening een hardheidsclausule staat een collegeadvies opstellen om de afwijking achteraf goed te keuren;
- in het geval er geen hardheidsclausule is, een raadsvoorstel opstellen om achteraf toestemming te vragen om van de regels af te wijken. Dit is alleen mogelijk als het een afwijking betreft van interne regelgeving. Bij overtredingen van bijvoorbeeld de regels van Europese aanbesteding is herstel achteraf niet mogelijk.

2.12. Bespreken werkprogramma's en verslaglegging

De verslagen van de controles (de ingevulde werkprogramma's) worden met de betreffende medewerkers en leidinggevende(n) besproken. Indien blijkt dat er een fout uit de controle naar voren is gekomen, wordt uitgebreid aandacht besteed inclusief de te volgen herstelactie en eventuele maatregel(en) om de fout in de toekomst te voorkomen.

2.13. Controlememorandum

Per gecontroleerd proces wordt een controlememorandum geschreven met daarin de meest relevante bevindingen en een conclusie. Het is mogelijk dat een aantal zaken worden verzameld in één controlememorandum, waarbij volledigheid gewaarborgd dient te zijn.

2.14. Accountantsrapport/rechtmatigheidsverantwoording

De controles leiden tot een tweetal producten, te weten

- a. Na de interim controle van de accountant zal de managementletter aan het college van B&W worden aangeboden. In dit rapport staan de bevindingen van de controles die tot dan toe zijn uitgevoerd. Van de overige controles zal een rapport geschreven worden na de jaarrekening controle van de accountant. Hierin worden afwijkingen in de getrouwheid toegelicht. Over 2024 zullen beide verslagen gecombineerd worden tot één verslag welke bij de jaarrekening beschikbaar komt. Uiteraard zal dit verslag aan het college en aan de gemeenteraad worden verstrekt.
- b. Rechtmatigheidsverantwoording: in de verantwoording zal het College verslag doen van haar bevindingen op grond van het onderzoek naar rechtmatigheid. In deze verantwoording zal bij geconstateerde onrechtmatigheden aanbevelingen worden opgenomen. De rechtmatigheidsverantwoording zal input vormen van de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening 2024 van de gemeente Vlieland. Zowel van de rechtmatigheidsverantwoording als ook het gedeelte van de paragraaf bedrijfsvoering omtrent de rechtmatigheid zijn formats ontwikkeld.

3. Samenvatting geconstateerde aandachtspunten 2024

Omdat het intern controleplan 2025 vroeg in het jaar wordt vastgesteld, voor het zomerreces, was het accountantsrapport over 2024 uiteraard nog niet gereed omdat deze is gekoppeld aan de controle van de jaarrekening. Omdat over 2024 de managementletter onderdeel uitmaakt van het accountantsverslag is er ook nog geen managementletter over 2024. Zoals reeds gemeld waren er geen zeer urgent op te pakken bevindingen. Uiteraard zijn bevindingen die mondeling zijn weergegeven tijdens de interim-controle eind oktober 2024 waar het kon meteen opgepakt.

Belangrijke punten uit het accountantsrapport die op korte termijn aandacht nodig hebben zullen in het accountantsrapport over 2024 worden weergegeven. De gemeenteraad zal uiteraard een exemplaar bij het bespreken en vaststellen van de jaarrekening.

4. Planning

Nr.	Proces	Wanneer
1.	Follow-up aanbevelingen voorgaande controle	Gedurende het jaar
2.	Salarissen/personeel	Maandelijks worden de mutaties door de salarisadministratie van de gemeente Leeuwarden gecontroleerd. Bij in- en uitdiensttredingen wordt dit tevens door de gemeente Vlieland zelf gecontroleerd om volledig van de personeels- en salarisdossiers te garanderen.
3.	Subsidies	Voor de interim-controle
4.	Verhuuropbrengsten gemeentelijke panden	Voor de interim-controle
5.	Omgevingsvergunningen	Voor de interim-controle
6.	Burgerzakenleges	Eerste kwartaal
7.	Inkopen	Voor de interim-controle
8.	Aanbesteding	Voor de interim-controle
9.	BTW	Voor de interim-controle
10.	Treasury	Voor de interim-controle
11.	Lijkbezorgingsrechten	Eénmaal in de 3 jaar voor het eerst in 2021 (dus in 2025 zal deze niet worden opgepakt, dit zal weer gedaan worden in 2027)